

Fores valmanifest 2026

Fores är den gröna och liberala tankesmedjan. Fores söker lösningar och reformer som Sverige behöver för att möjliggöra den gröna omställningen, främja det svenska företagandet och välkomna fler nya svenskar. Fores fokusområden är *klimat och miljö, migration, entreprenörskap* och *bistånd*.

Detta valmanifest innehåller reformidéer för ett grönare, friare och mer dynamiskt Sverige. Med utgångspunkt i de fyra fokusområdena föreslås idéer till politiska reformer som stärker Sveriges konkurrenskraft, värnar öppenheten och driver den gröna omställningen framåt. Manifestet är framtaget i samarbete med Fores vetenskapliga råd.

FORES

Innehållsförteckning

Klimat och miljö	3
<i>Energi</i>	3
<i>Industri</i>	4
<i>Infrastruktur och transport</i>	5
<i>Jordbruk och gröna näringar</i>	6
<i>Biologisk mångfald</i>	7
<i>Kemikalier</i>	8
Entreprenörskap	9
<i>Valuta</i>	9
<i>Skatter</i>	9
<i>Byråkrati</i>	9
<i>Utbildning</i>	10
<i>Bostadsmarknad</i>	11
<i>Nattliv och kultur</i>	12
<i>Trygghet</i>	12
Migration	13
<i>Arbetskraftsinvandring</i>	13
<i>Fri rörlighet</i>	14
<i>Asylinvandring</i>	15
<i>Kvotflyktingsystemet</i>	15
<i>Integration</i>	15
Bistånd	17

Klimat och miljö

En grön, liberal klimatpolitik ger incitament för företag och invånare i Sverige att ställa om. Utgångspunkten är fri konkurrens, en varsamhet med skattebetalarnas pengar och långsiktiga villkor för den gröna omställningen. I årtionden har den inriktningen lett fram till EU:s lägsta elpriser och lägst utsläpp av växthusgaser per capita. Sverige har blivit ett föregångsland för fossilfri konkurrenskraft och nya gröna jobb i hela landet.

De senaste åren har utvecklingen i stället gått mot en ryckig, oförutsägbar klimatpolitik. Utsläppen av växthusgaser har ökat, investerare lämnar Sverige för andra marknader och kommuner och företag vågar inte längre satsa på en fossilfri framtid, eftersom de är osäkra på politikens stöd. Det skadar både klimatet och den svenska ekonomin.

Sverige behöver en ny, grön och liberal klimatpolitik som fortsätter att göra Sverige rikare och säkrare på ett hållbart sätt och som driver på klimatomställningen på europeisk och global nivå.

Energi

Billig, fossilfri el är en nyckel till hela klimatomställningen och svensk industris framtida konkurrenskraft. Med mer billig, fossilfri el öppnas möjligheten att ersätta fossila bränslen i transportsektorn, jordbruket och industrin. Det har blivit ännu viktigare i ljuset av det svåra säkerhetsläget, med krig i Ukraina och Mellanöstern. Högre energiskatt på fossilfri el än fossila bränslen har bromsat elektrifieringen i transportsektorn och hushållen. Utbyggnaden av billig elproduktion har stoppats och utan förutsättningar för billig el har också elektrifieringen av industrin stannat av.

Förslagen nedan ska läsas som ett paket där politiken främjar snabbare processer, ökad överföringskapacitet och en mer välfungerande elmarknad, samtidigt som närboende och kommuner får del av intäkterna.

1. **Inför ett snabbspår för investeringar i klimat och grön energi.** Snabbspåret bör bestå av tidsgränser för myndigheters handläggning, tydligt utpekade produktionszoner för el, begränsning av överklagandeinstanser och ett samordnat tillståndsförfarande.
2. **Kortare och mer förutsägbara tillståndsprocesser.** Tillståndsprocesserna för gruvor, kraftverk och kraftnät måste bli snabbare och mer förutsägbara, för att möjliggöra den

snabba utbyggnad som krävs av elproduktion och elnät. Detsamma gäller ansökningar om nätanslutning, som också tar onödigt lång tid.

3. **Starkt men begränsat kommunalt veto.** Det är en rimlig princip att kommuner kan påverka tillståndsprocesser för kraftverk och gruvor, men det bör begränsas till ett tydligt veto i början av processen.
4. **Låt kommunerna ta del av värdet.** Kommuner som bidrar med elproduktion och naturresurser ska få en större del av intäkterna. Fastighetsskatten på kraftverk och gruvor ska därför tillfalla kommunerna.
5. **Stärk ersättningen till närboende vid vindkraft.** De som bor nära ny elproduktion ska kompenseras rimligt. Ekonomisk ersättning till lokalbefolkningen stärker acceptansen för den utbyggnad av elproduktion som Sverige behöver.
6. **Ge förutsättningar för ökat effektuttag i befintlig vattenkraft med nya moderna miljötilstånd.** Gör tillståndsprocesserna för övriga kraftslag effektivare och snabbare.
7. **Breda det gröna avdraget för mikroproduktion av el eller biogas.** Hushåll, företag och jordbruk behöver ges incitament för mikroproduktion av el eller biogas liksom effektivisering.
8. **Låt kraftslagen bära sina långsiktiga kostnader.** Elproducenter bör bära sina egna kostnader för avfall, återställning och olycksrisker.
9. **Bryt elnätmonopolens ställning.** Öppna upp elnäten för nya aktörer som energigemenskaper och mikronät, så att fler kan producera och dela el lokalt. Det stärker både den lokala acceptansen och energisystemets robusthet.
10. **Ställ om energibeskattningen så att förorenaren betalar.** Så länge elskatten kvarstår ska fossilfri el beskattas lägre än fossila bränslen. Energiskattesystemet behöver reformeras för att styra mot elektrifiering.

Industri

Politiken ska skapa stabila och marknadsbaserade villkor för industrins gröna omställning. Långsiktiga och förutsägbara spelregler bör förankras i en bred, teknikneutral överenskommelse. Statliga stöd ska vara transparenta, konkurrensneutrala och användas restriktivt.

11. **Finansiera grön innovation med höjd koldioxidskatt.** Höj koldioxidskatten och använd intäkterna för att finansiera innovation och uppskalning av nya gröna tekniker.

12. **Inför klimatbonus i offentlig upphandling.** Hög klimatpåverkan ska räknas som en kostnad i utvärderingen av offerterna. Det gör hållbara lösningar mer konkurrenskraftiga och driver fram grön innovation.
13. **Återinför gröna kreditgarantier där privata investerare inte kan bära hela risken.** Använd riktade kreditgarantier som ett komplement för att möjliggöra investeringar i ny teknik och stora klimatomställningar.
14. **Avskaffa statliga exportkrediter för fossila projekt.** Exportkreditnämnden ska inte längre få stödja svenska företags export för fossila projekt.
15. **Stimulera småföretagens klimatinvesteringar.** Småföretagens klimatinvesteringar bör stimuleras genom exempelvis snabbare avskrivningsvillkor.

Infrastruktur och transport

16. **Prioritera de infrastrukturinvesteringar som ger störst klimatnytta.** När nya investeringar görs i infrastruktur ska projekt med stor klimatnytta prioriteras.
17. **Inför vägavgifter på motorvägar och riksvägar.** Den som använder vägarna ska också betala för dem. Vägavgifter skapar klimatstyrande incitament och minskar utsläpp. Trängselavgifter bör också användas i större utsträckning för att sätta ett pris på väganvändning i städer.
18. **Prioritera underhåll och upprustning av järnvägen.** Den eftersatta järnvägen orsakar förseningar och försämrad kapacitet.
19. **Bygg ut järnvägskapaciteten mellan storstäderna.** Återuppta byggandet av höghastighetsbanor för att frigöra kapacitet för regionaltrafik och gods och främja arbetspendling.
20. **Utnyttja järnvägen bättre för gods.** Bygg ut dubbelspår och mötesplatser och prioritera godstrafik på befintliga stambanor när ny kapacitet tillkommer.
21. **Skärp incitamenten för punktliga tåg.** Järnvägsföretag bör bära en större del av kostnaden vid förseningar, för att skapa starka incitament att minska förseningar. Trafikverket bör också ta fram bättre verktyg och arbetssätt för de orsakskoder som ligger till grund för ersättningarna.
22. **Sluta subventionera bilresor till jobbet.** Skattesystemet ska inte gynna bilpendling framför kollektivtrafik. Avskaffa reseavdraget i sin nuvarande form.

23. **Låt cyklister svänga höger mot rött.** Det är redan tillåtet i många europeiska länder och skapar bättre trafikflöden för cyklister.
24. **Låt parkeringar bära sina egna kostnader.** Avskaffa parkeringsnormen i plan- och bygglagen och sluta subventionera gatuparkering. Parkering bör i stället prissättas marknadsmässigt så att den som parkerar betalar den verkliga kostnaden. Infartsparkeringar kan undantas där det minskar biltrafik i stadskärnan.
25. **Ge kommuner rätt att införa avgasfria zoner.** Så ser det ut i många andra europeiska länder. Rimlig politik för mer välmående stadskärnor.

Jordbruk och gröna näringar

Den europeiska jordbrukspolitiken behöver bli mer marknadsorienterad och konkurrenskraften stärkas. Samtidigt kräver den gröna omställningen långsiktiga och förutsägbara villkor. Det förvärrade säkerhetsläget visar också behovet av ökad europeisk självförsörjning, särskilt av energi, drivmedel och gödsel. Den gröna omställningen, och medföljande ökade självförsörjningen, bör främjas genom ett fokus på innovation, med väl utformade skatter och riktade och förutsägbara stöd där så behövs.

26. **Förenkla regelverk för lantbruket.** Förkorta tillståndprocesser och förenkla regler för byggnation, gödsel och elproduktion. Regelverket måste också bli mer proportionerligt för att underlätta investeringar och innovation. Alla nya stenrösen bör exempelvis inte omfattas av biotopskydd.
27. **Främja innovation i lantbruket.** Underlätta användningen av ny teknik som digitalisering, precisionsjordbruk och automatisering. Drönare bör tillåtas för spridning av godkända bekämpningsmedel och det bör bli lättare att få tillstånd för autonom flygning.
28. **Växla bort fossila stöd i jordbruket.** Fasa ut skattelättnader för fossila jordbruksbränslen, som bidrar till ökad klimatpåverkan och statlig finansiering av fossila bränslen, och förbättra villkoren för inhemska biodrivmedel som HVO, genom stabila, teknikneutrala styrmedel som stärker Sveriges energiberedskap.

29. **Genomför naturrestaureringsdirektivet utan att försvaga svenskt skogsbruk.** Sätt referensnivåer i linje med EU-praxis och tillämpa icke-försämringskravet på regional nivå, så att en bättre miljö kan nås utan att hämma ett aktivt skogsbruk.
30. **Ta fram en nationell strategi för att bli självförsörjande på konstgödsel.** Sverige är nästan helt beroende av importerad mineralgödsel. Stärk inhemsk produktion genom bättre investeringsvillkor, kortare tillståndprocesser och ökad användning av återvunna näringsflöden. Med långsiktigt arbete kan Sverige bli självförsörjande och också stor exportör till övriga Europa. Det vore viktigt för både klimatet och säkerhetspolitiken.
31. **Säkra tillgången till vatten och använd det smartare i jordbruket.** Gör reglerna om vattenuttag mer förutsägbara samt enklare att förstå och tillämpa, möjliggör flexibel användning och lagring och främja effektivare vattenanvändning genom teknik, bättre prissättning och återanvändning. Nationella mål bör sättas om minskad vattenanvändning.

Biologisk mångfald

32. **Ingen grön omställning utan biologisk mångfald.** Utveckla ersättningssystem och marknader för ekosystemtjänster som gör det lönsamt att bevara och återställa natur.
33. **Gör frivillig naturvård lönsam.** Stärk de ekonomiska incitamenten för markägare att vårda naturen genom bättre ersättning vid naturvårdsavtal och öka anslagen till lokala projekt som LONA och LOVA.
34. **Skydda haven och stärk fiskbestånden.** Flytta ut trålgränsen och freda känsliga områden. Sverige bör verka för att trålning i Östersjön kraftigt begränsas tills bestånden återhämtat sig.
35. **Förebygg och begränsa spridningen av invasiva arter.** Förtydliga ansvar mellan myndigheter, stärk kunskapen om effektiva åtgärder och säkerställ långsiktiga resurser för snabba insatser.
36. **Stärk inhemsk fröproduktion.** Ge ansvarig myndighet i uppdrag att utveckla och samordna framställning och insamling av inhemska fröer för återplantering av träd och växter i natur- och stadsmiljöer.

Kemikalier

37. **Behåll den regelbundna omprövningen av bekämpningsmedel.** Bekämpningsmedel bör fortsatt riskbedömas regelbundet och inte få tillsvidaregodkännanden utan tidsbegränsning.
38. **Skydda det svenska dricksvattnet.** Begränsa användningen av bekämpningsmedel i särskilt känsliga områden, utifrån vetenskapliga riskbedömningar. Markägare bör ersättas vid inskränkningar.
39. **Fasa ut PFAS i bekämpningsmedel.** PFAS bör behandlas som ett särskilt riskämne och fasas ut nationellt i väntan på bredare EU-reglering.

Entreprenörskap

Framgångsrika svenska företag är en förutsättning för ett fritt och grönt samhälle. För att de ska bli konkurrenskraftiga på en internationell marknad behöver det bli billigare att driva företag. Det sker dels genom sänkta skatter, dels genom minskad byråkrati som kostar pengar till begränsad nytta. Utöver lägre kostnader behöver företag också tillgång till rätt kompetens för att bli framgångsrika. Reformen för ett utbildningssystem som är snabbare och mer inriktat på företagens behov av praktisk kunskap är därför avgörande, liksom en bättre fungerande bostadsmarknad så att kompetensen kan och vill bo där jobben finns.

Valuta

40. **Inför euro som betalmedel.** Farväl till växelkursrisk och fattiga svenskar, det är dags att Sverige blir en del av Europa och den inre marknaden på riktigt.

Skatter

41. **Höj brytpunkten för statlig inkomstskatt.** Den statliga inkomstskatten hämmar drivkrafterna till entreprenörskap och arbete och brytpunkten bör höjas från dagens 52 000 kronor till 70 000 kronor.
42. **Sänk skatten på arbete för låginkomsttagare.** Det ska löna sig att jobba, särskilt för den med låga inkomster.
43. **Ta bort den allmänna löneavgiften för företag med tio anställda eller färre.** Lägre kostnader för att anställa ökar lönsamheten i svenska företag och gör det möjligt för fler att anställa. Det är särskilt viktigt för små företags möjlighet att växa.
44. **Fasa ut elskatten.** För att klara omställningen behöver företagen använda mer el, inte mindre. Elskatten är en onödig skatt på klimatomställningen.
45. **Gör moms en enhetlig.** Olika momssatser gör handel och företagande krångligare.

Byråkrati

46. **Avskaffa avgifterna för tillsynsärenden för skötsamma företagare.** Kommunal tillsyn bör betalas via skattsedeln, avgift bör endast tas ut vid uppföljande besök på grund av misskötsamhet.

47. **Låt fler företag tillämpa förenklade regler.** Gränsvärdena för vilka företag som är tillräckligt små för att tillämpa enklare regler för bokföring och revision måste höjas och indexjusteras.
48. **Effektivisera Lantmäteriet.** Myndighetens långa handläggningstider och höga avgifter drabbar landsbygdens företagare hårt. Lantmäteriet måste bli snabbare och mer kostnadseffektivt.
49. **Stärk möjligheterna att tjäna pengar på innovation.** Ta fram en nationell immaterialrättsstrategi och stärk kompetensen så att forskning och innovationer i högre grad omsätts i ekonomiska värden.

Utbildning

Många studenter läser i dag för lång tid på utbildningar av för låg kvalitet som inte leder till jobb. Utbudet av arbetskraft motsvarar inte företagets behov, och bristen på praktisk kunskap och färdigheter är särskilt tydlig. Utbildningssystemet behöver därför utvecklas för att höja kvaliteten, skapa kortare vägar till arbetslivet och erbjuda fler praktiska och yrkesinriktade utbildningar.

50. **Sverige borde ha fem universitet.** Högre utbildning behöver få ett tydligare fokus på att förbereda studenter för yrkeslivet och det borde ske en återgång till den tidigare ordningen med ett fåtal breda universitet och många högskolor med fokus på specialiserad yrkesutbildning, likt Handelshögskolan och Blekinge tekniska högskola.
51. **Ändra finansieringsformen för högre utbildning.** Minska fokus på genomströmning och stora studentkullar, och öka fokus på utbildningens kvalitet.
52. **Förkorta utbildningar när det är möjligt.** Många utbildningar på högskolenivå kräver i dag inte heltidsstudier, även om de är på helfart. Det fördröjer examen till en stor kostnad för både student och samhälle.
53. **Gör en elitsatsning på svensk humaniora.** Minska antalet platser kraftigt och höj antagningskraven för att få en humaniorautbildning av hög klass.
54. **Gör kandidatuppsats till en valbar del av examen för yrkesutbildningar som sjuksköterska och högskoleingenjör.** Den som önskar forska kan välja till forskningsförberedande kurser och uppsats i anslutning till sin yrkesutbildning, eller i efterhand.
55. **Gör masterutbildningen ettårig som regel.** Kostnaden för ett extra års utbildning är hög för både individen och samhället. Masterutbildningar bör göras kortare och mer intensiva där det är möjligt.

56. **Praktik eller utbyte är en förutsättning för examen.** För att plocka ut en masterexamen behöver man ha gjort en praktikkurs eller ett universitetsutbyte under sin kandidat- eller masterutbildning.
57. **Inför en låg administrativ avgift för utbildning på universitet och högskola.** Avhopp minskar utbildningens kvalitet, och för att säkerställa motiverade studenter bör en låg administrativ avgift på i storleksordningen 500 kronor/termin införas.
58. **Gör om fler universitet och högskolor till stiftelser.** Den akademiska friheten hotas från flera håll, och ett för starkt statligt inflytande är en riskfaktor.
59. **Öka platserna på yrkesgymnasium och yrkesvux.** Arbetsmarknadens behov behöver få ett större inflytande över gymnasieutbildningen. I dag går för få på praktiska linjer, och för många på teoretiska. Platserna på teoretiska gymnasielinjer behöver minska.
60. **Permanent nationell yrkesutbildning.** Den nystartade utbildningsformen fyller en viktig funktion för att möta näringslivets behov i specialiserade bristyrken. Utbildningsformen bör permanentas.

Bostadsmarknad

En fungerande arbetsmarknad kräver en fungerande bostadsmarknad. För att trygga företagens tillgång till kompetens måste det bli lättare att hitta och bygga attraktiva bostäder både i storstäder och på landsbygd. När skatten på arbete sänks för att främja företagande, blir skatt på kapital i form av fastigheter samtidigt ett sätt att både bromsa prisutvecklingen på bostadsmarknaden och kompensera för skattesänkningarna.

61. **Inför en fastighetsskatt som tillfaller kommunerna.** Skatt på kapital är bättre än skatt på arbete, och fastigheter är ett kapitalslag som inte flyttar på sig. Fastighetsskatten bör vara högre för fastigheter där ägaren ej är skriven för att kompensera semesterkommuner för utebliven kommunalskatt.
62. **Fasa ut ränteavdragen.** Ränteavdragen gynnar höginkomsttagare oproportionerligt, och bidrar till en skev bostadsmarknad. De bör fasas ut och ersättas med lägre skatt på arbete.
63. **Upphäv strandskyddet på landsbygden.** Det finns tillräckligt med strand i Sverige för alla. Det generella strandskyddet drabbar landsbygden oproportionerligt hårt, och gör det svårt att bygga på attraktiva platser.
64. **Fri hyressättning för nya hyreskontrakt.** Utöka den fria hyressättningen till att även gälla nya hyreskontrakt i befintligt bestånd.

Nattliv och kultur

65. **Gör det möjligt att ta med ölen ut från baren.** Svenskar är vuxna nog att likt britter få ta med sig ölen ut i kvällssolen på gatan. Reformera alkohollagen för att tillåta levande torg och gator.
66. **Tillåt servering av alkohol dygnet runt.** Klubbar och barer bör själva få bestämma när de ska ha öppet.
67. **Låt nattlivet låta.** Det finns gott om tysta och rofyllda platser att bo på i Sverige, innerstaden ska inte vara en av dem. Ändra bullerreglerna för att ta större hänsyn till restaurangbranschen.
68. **Avskaffa detaljhandelsmonopolet.** Konkurrensutsätt Systembolaget och tillåt andra att bedriva alkoholförsäljning.
69. **Ta bort anmälningsplikten för danstillställningar.** När danstillståndet avskaffades trodde många att det skulle bli fritt fram att svänga på benen, men icke. Byråkratin bytte bara namn. Släpp dansen fri på riktigt och avskaffa även anmälningsplikten.
70. **Främja företagsfilantropi.** Sänk skatten på donationer till kultur för att öka den privata finansieringen av konsten.
71. **Inför regionala spetsutbildningar i musik från grundskolenivå.** Det råder brist på skickliga yrkesmusiker i Sverige, och kulturskolans utbildning är inte tillräckligt intensiv för att möta behovet. De musikklasser som finns i storstäderna behöver finnas runt om i landet.

Trygghet

72. **Individualisera föräldraförsäkringen.** Individen är samhällets minsta enhet, inte familjen. Staten ska inte finansiera en ojämslälld fördelning av föräldraledigheten som får konsekvenser för hela yrkeslivet.
73. **Gör det lättare för egenföretagare att vara föräldralediga och sjukskrivna.** Gör om beräkningen av sjukpenning-grundande inkomst (SGI) så att den baseras på historiska skatteinbetalningar i stället för förväntade framtida inkomster. Föräldraledigheten ska också beräknas på fem arbetsdagar i stället för sju veckodagar samtidigt som SGI fastställs på förhand vid föräldraledighet för att undvika glapp vid lång handläggningstid.

Migration

Svenska företag verkar på en global marknad och behöver kunna rekrytera den bästa kompetensen för att fortsätta vara konkurrenskraftiga. Sverige är samtidigt ett glesbefolkat land – i vissa delar bor det mindre än en person per kvadratkilometer. Invandringen bör därför utformas så att de som kommer hit ges goda möjligheter att stanna, etablera sig och bli en del av det svenska samhället. Svenskarna behöver bli fler.

Arbetskraftsinvandring

74. **Gör arbetskraftsinvandring till huvudspår i den svenska migrationspolitiken.**

Migration bör i första hand bygga på arbete, egen försörjning och efterfrågan på kompetens. Därför ska arbetskraftsinvandringen öka markant. Asylrätten ska värnas för dem med skyddsbehov, men utgöra ett mer avgränsat och rättssäkert undantag.

75. **Inför ett poängsystem av kanadensiskt snitt.** För att underlätta arbetskraftsinvandring och göra processen mer transparent bör kandidaters kunskaper och färdigheter poängsättas och de med tillräckligt höga poäng erbjudas uppehållstillstånd. Detta urval ska ske kontinuerligt. Erbjudande om jobb i Sverige ska väga mycket tungt och arbetsgivarens behov vara avgörande. Detta gör det möjligt för intresserade att i förväg räkna ut om de har möjlighet till arbetstillstånd i Sverige.

76. **Arbetstillståndet omvandlas till ett permanent uppehållstillstånd efter ett år.** För att stärka svensk konkurrenskraft bör målet vara att attrahera kompetens som vill stanna i Sverige och kan bidra till ekonomin på lång sikt.

77. **Permanent uppehållstillstånd för familjen.** Ge även make/maka och barn till arbetskraftsinvandrare permanent uppehållstillstånd efter ett år, under förutsättning att arbetskraftsinvandraren kan försörja familjen på sin lön.

78. **Korta handläggningstiderna för validering av utländsk kompetens.** Onödigt långa processer fördröjer etablering och leder till kompetenslöseri. Särskilt i fall där yrket och ursprungslandet är vanligt förekommande kan processen systematiseras bättre. För bristyrken bör uppehållstillstånd beviljas för tiden valideringen pågår.

79. **Slopa lönekravet.** Arbetskraftsinvandringen har varit viktig för Sverige historiskt och kommer fortsätta vara det på lång sikt på grund av den åldrande befolkningen. Därför borde det vara lättare, inte svårare för folk som vill komma hit för att arbeta.

80. **Automatiskt arbetstillstånd till utländska studenter som får jobb efter examen.** Högkvalificerad arbetskraft med god kunskap om Sverige ska stanna här efter examen. Att de enkelt kan få arbetstillstånd skulle stärka kompetensförsörjningen och göra Sverige mer attraktivt för internationella studenter.
81. **Inför ett startup-visum för entreprenörer.** Sverige behöver locka talang och investeringar som skapar nya jobb. Därför bör personer som vill starta och driva företag i Sverige enkelt kunna få uppehållstillstånd.
82. **Inför visum för att söka jobb.** Arbets sökande med tillräckligt relevant utbildning och erfarenhet, samt goda möjligheter att integreras i det svenska samhället, bör kunna få visum för att söka jobb.
83. **Säkra tillgången på säsongarbetare.** Särskilt Sveriges gröna näringar är beroende av säsongarbetare som även fortsättningsvis behöver få tillfälliga arbetstillstånd.
84. **Dela Migrationsverket i en myndighet för asylinvandring och en myndighet för arbetskraftsinvandring.** Stärk det nya Kompetensverkets möjligheter till effektiv bedömning och granskning av arbetstillstånd. En liberal migrationspolitik kräver både snabb handläggning av ärenden, inom en månad, och granskning så att de som kommer hit tas om hand och inte faller mellan stolarna hos oseriösa arbetsgivare med dåliga villkor.
85. **Öppna regionala myndighetskontor.** Kompetensverket bör ha kontor på flera platser i Sverige och där ha gemensamma rådgivnings och servicecenter tillsammans med exempelvis region, kommun, Skatteverket och det lokala näringslivet där arbetskraftsinvandrare och rekryterande företag kan få all hjälp på samma ställe.

Fri rörlighet

86. **Slopa gränskontrollerna vid Öresund.** De inre gränskontrollerna i EU strider mot idén med EU:s fria rörlighet och skapar komplikationer för arbetspendlare.
87. **Förenkla tillgången till banktjänster för EU-medborgare.** EU-medborgare som vill bo och verka i Sverige borde enklare kunna få tillgång till basala banktjänster.
88. **Förenkla och harmonisera byråkratin för gränsöverskridande livshändelser i Europa.** Den som lever över landsgränser ska inte fastna i krångliga och oförenliga regelverk kring exempelvis födselar, personbevis och äktenskap.

Asylinvandring

89. **Permanent uppehållstillstånd som regel.** Människor behöver trygghet och långsiktighet för att kunna planera och ta ansvar för sina liv. Tillfälliga uppehållstillstånd skapar osäkerhet, psykisk ohälsa och onödig byråkrati. Det är dåligt för individen, för integrationen och för samhällsekonomin.
90. **Återinför spårbyte.** Den som kan försörja sig ska vara välkommen i Sverige. Möjligheten att kunna ändra en asylansökan till en ansökan om arbetstillstånd ökar incitamenten för arbete och förbättrar integrationen.
91. **Återinför särskilt ömmande omständigheter.** Gör det möjligt för personer som inte är flyktingar eller alternativt skyddsbehövande men där det anses orimligt med utvisning att stanna i Sverige.
92. **Ge även familjemedlemmar permanent uppehållstillstånd.** Den som kan försörja sin familj bör få ta hit den permanent.

Kvotflyktingssystemet

93. **Öka mottagandet av kvotflyktingar.** Sverige bör hjälpa fler av de allra mest utsatta som inte har möjlighet att själva göra den farliga resan hit för att söka asyl.
94. **Inför ett sponsorsystem för flyktingmottagande.** Låt civilsamhälle, företag och grupper av privatpersoner ta ett större ansvar genom att sponsra kvotflyktingars etablering under det första året, enligt kanadensisk modell. Det skapar fler vägar till skydd och stärker integrationen genom lokalt engagemang.

Integration

95. **Återgå till en hemvistid på fem år för medborgarskap.** Kunskap är viktigare än lång tid i Sverige för att kvalificera sig för medborgarskap. Den som bott här i fem år och har goda kunskaper i svenska och samhälle bör också kunna bli svensk.
96. **Inför språkkrav och samhällskunskapstest för medborgarskap.** För att kunna bli en del av det svenska samhället och delta i demokratiska beslut fullt ut behöver man förstå det svenska språket och hur samhället fungerar.
97. **Fängelsestraff bör innebära återkallande av uppehållstillstånd.** Utlänningar som begår allvarliga brott bör ej vara välkomna i Sverige.

98. **Öppna etableringsprogrammet för alla anhöriginvandrare.** Även anhöriginvandrare till arbetskraftsinvandrare och personer som gift sig med en svensk medborgare, bör erbjudas plats på och uppmuntras att gå etableringsprogrammet för att snabbare komma ut i arbetslivet.
99. **Inför ett aktivitetskrav för försörjningsstöd.** Full sysselsättning för bidragstagare ökar möjligheterna att senare få ett arbete, och bidrar till en mer meningsfull tillvaro.

Bistånd

Målet med biståndet är att det en dag inte ska behövas. Sverige ska stå för ett ansvarsfullt och tydligt bistånd, präglad av transparens, starka institutioner och öppna marknader. Frihandel och ekonomisk tillväxt är en förutsättning för fattigdomsbekämpning. Handelsfrämjande insatser som stöd till tullsystem bör därför utgöra en grund för biståndet. När de begränsade resurserna prioriteras är klimatbiståndet också helt centralt.

Bistånd måste ses som en del av Sveriges säkerhetspolitik, i en mycket instabil omvärld. Stabilare samhällen minskar konflikter och migrationstryck och försvårar för auktoritär påverkan, inte minst från länder som Kina och Saudiarabien. För att möta såväl mottagarländernas behov som Sveriges globala prioriteringar behöver biståndet därför successivt närma sig en procent av BNI igen, för ett långsiktigt, hållbart bistånd med ett slutdatum.

100. **Sverige ska driva att EU minskar tulltrappan mot Afrika.** I dag tar EU ingen eller en låg tull på råvaror — men kan nå upp mot 10–20 procent på förädlade produkter. Det innebär att jobben och mervärdet hamnar i Europa, och nästan aldrig i landet där råvaran kommer ifrån. Tullarna på förädlade varor bör tas bort och växlas mot koldioxidtullar.
101. **Stärk rollen och finansieringen för utvecklingsfinansiärer** som Swedfund för att mobilisera privat kapital till investeringar i utvecklingsländer. Särskilt fokus bör ligga på infrastruktur, som energi, transporter och digitala nätverk, eftersom det är dessa grundläggande system som på riktigt förbättrar människors vardag, skapar jobb och möjliggör långsiktig ekonomisk utveckling.
102. **Koncentrera det svenska biståndet.** Trots regeringens omläggning av det svenska biståndet förmedlas mer än hälften fortfarande via multilaterala organisationer. Det är mellanhänder som fyller viktiga funktioner, men som också utgör stora byråkratiska organisationer vari ändamålet med biståndsmedlen riskerar att gå förlorat. Biståndsmedlen bör koncentreras och bilaterala utvecklingssamarbeten prioriteras.
103. **Digital infrastruktur behöver bli en viktig biståndsfråga.** Det kan exempelvis handla om stöd till utbyggnad av bredbandsnät, mobilnät och säkra datalösningar, särskilt i landsbygdsområden. Andra prioriterade områden är utveckling av plattformar för e-hälsa, digital utbildning, ID-system och betallosningar, så att fler människor får tillgång till vård,

utbildning, myndighetstjänster och möjligheter till försörjning. Inom området finns också många svenska företag som kan bidra till utbyggnaden.

104. **Klimatbiståndet bör prioritera utbyggnad av grön energi.** I dagsläget drivs klimatbistånd via många små projekt med oklar klimatkoppling. För att minska utsläppen och beroendet av fossila bränslen samt stärka energitillgången bör klimatbiståndet i huvudsak gå till att stödja utbyggnad av grön energi, såsom sol-, vind- och vattenkraft.
105. **Humanitärt bistånd bör stärka det lokala näringslivet.** I händelse av kris bör ett särskilt fokus vara att det lokala näringslivet med små och medelstora företag ges stöd, tillgång till finansiering och garantier samt satsningar på lokala värdekedjor, så att jobb kan bevaras, ekonomin återstartas och samhällen bli mer motståndskraftiga.
106. **Demokratibistånd bör gå till länder som håller på att demokratiseras.** Biståndsinsatser får bäst effekt i länder med fungerande institutioner och grundläggande demokratiska strukturer. Forskning visar att stöd till etablerade system är mer effektivt än att skapa nya från grunden, och därför bör demokratibiståndet användas för att stödja utvecklingen i länder som rör sig i rätt riktning.
107. **En större del av biståndet behöver gå till utbildning.** Trots att forskningen visar att det är ett av de mest effektiva sätten för att minska fattigdom, öka jämställdhet och förlänga livslängden gick bara 1,65 procent av Sveriges biståndsbudget till utbildning 2025. Sverige behöver prioritera utbildningsbiståndet högre, med särskilt fokus på grundutbildning och flickors tillgång till skola.
108. **Låt svenska myndigheter dela med sig av sin kunskap.** Engagera svenska myndigheter i att stödja uppbyggnaden av effektiva processer hos myndigheter i utvecklingsländer. Genom kunskaps- och teknikutbyte kan institutioner, innovation och produktivitet utvecklas.
109. **Sverige behöver ta ett större ansvar för globala hälsoinitiativ.** I takt med att stödet från USAID minskar riskerar internationella program att försvagas. Sverige bör därför, i samarbete med nära allierade, ta ett större ansvar och fortsatt stödja initiativ som Gavi, the Vaccine Alliance, samt säkerställa ett fortsatt stort stöd till arbete med SRHR, kvinnors hälsa och HIV/AIDS.
110. **Sverige behöver stödja forskning och utveckling av innovativa och effektiva biståndslösningar.** Det krävs mer kunskap och innovation för att ta fram smarta, datadrivna och lokalt anpassade metoder som ökar träffsäkra och effektiva insatser.

111. **Biståndet till Ukraina behöver främja kvinnligt entreprenörskap.** I Ukrainas återuppbyggnad bör företag involveras i biståndet genom partnerskap som främjar innovation, investeringar och jobbskapande, och särskilt bör kvinnligt entreprenörskap stärkas genom bättre tillgång till finansiering, nätverk och kompetensutveckling.
112. **Klimatfokusera biståndet till Ukraina.** För en resiliënt och grön återuppbyggnad av Ukraina måste långsiktigt hållbara och energieffektiva lösningar prioriteras.